

○

केवल मूल्यांकनकर्ता के उपयोग हेतु!

माध्यमिक शिक्षा मण्डल, मध्यप्रदेश, भोपाल

24 पृष्ठीय

केवल परीक्षक द्वारा भरा जावे। प्रश्न क्रमांक के सम्मुख प्राप्तांकों की प्रविष्टि करें।

प्रश्न क्रमांक	पृष्ठ क्रमांक	प्राप्तांक (अंकों में)	प्रश्न क्रमांक	पृष्ठ क्रमांक	प्राप्तांक (अंकों में)
1			17		
2			18		
3			19		
4			20		
5			21		
6			22		
7			23		
8			24		
9			25		
10			26		
11			27		
12			28		
13					
14					
15					
16					

परीक्षक एवं उपमुख्य परीक्षक द्वारा भरा जावे ↓

परीक्षक एवं उपमुख्य परीक्षक द्वारा भरा जावे

प्रमाणित किया जाता है कि अन्दर के पृष्ठों के अनुरूप मुख्य पृष्ठ पर अंकों की प्रविष्टि एवं अंकों का योग सही है।
निर्धारित मुद्रा: नाम, पदनाम, मोबाईल नम्बर परीक्षक क्रमांक एवं पदांकित संस्था के नाम की मुद्रा लगाएं।

उप मुख्य परीक्षक द्वारा निर्धारित मुद्रा

(M.T.)
V NO. 335348

परीक्षक के हस्ताक्षर एवं निर्धारित मुद्रा

शक्ति कुमार द्विवेदी
माध्यमिक शिक्षक
परीक्षक क्र 335341

प्रश्न क्र.

प्रश्नोत्तर क्र. - 01

[एकपदेन उत्तर]

(1) गुणम् । ✓

(2) पिकः । ✓

(3) उदीरितोऽर्थः । उदीरितोऽर्थः । ✓

(4) तुमुन् प्रत्ययः । ✓

(5) क्त्वा प्रत्ययः । ✓

(6) विनाय । ✓

B
S
E

निर्देशी ग्रामकु लीलाड
काशी कमीशन
144222 का काशी

H.T. TRIPATHI
(T.M.)
V NO. 33348

3

6

प्रश्न क्र.

प्रश्नोत्तर क्र० - 02 [उचित विकल्प]

(i) (अ) एकवचनम् । ✓

(ii) (ब) प्रथमा । ✓

iii) (स) षष्ठी । ✓

iv) (अ) द्वितीया । ✓

(v) (ब) सर्वत्र । ✓

(vi) (ब) श्वः । ✓

B
S
E

P.T.O.

प्रश्न क्र.

+ =
 अंक कुल अंक

प्रश्नोत्तर क्र० - 03 [रिक्तस्थान]

(i) लट् ✓

(ii) बहु ✓

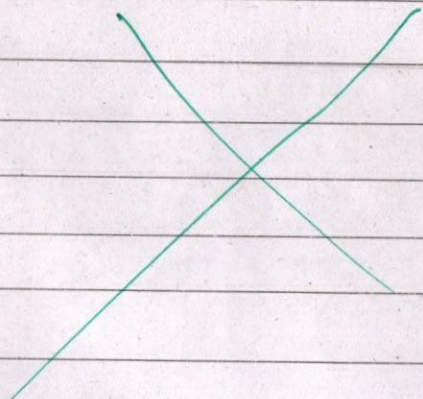
(iii) दृश् ✓

(iv) लृट् ✓

(v) आङ् ✓

(vi) उप ✓

B
S
E

5

प्रश्न क्र.

प्रश्नोत्तर क-04 (युग्ममेलन)

(अ)

(ब)

(1) यथाशक्ति

→ (i) अव्ययीभाव समासः ✓

(2) ग्रामगतः

→ (ii) तत्पुरुष समासः ✓

(3) नीलकण्ठः

→ (iv) बहुव्रीहि समासः ✓

(4) एक + एकः

→ (i) ऐकैकः ✓

(5) नास्ति

→ (v) न + अस्ति ✓

(6) पितुर्गृहम्

→ (iii) पितुः + गृहम् ✓

P.T.O.

6

24

6

6

30

कुल अंक

प्रश्न क्र.

प्रश्नोत्तर क्र- 05 [आम् / न]

(1) आम् । ✓

(2) न । ✓

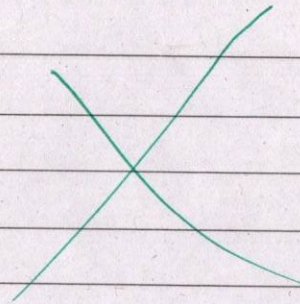
(3) आम् । ✓

(4) आम् । ✓

(5) न । ✓

(6) आम् । ✓

B
S
E

7

+

प्रश्न क्र.

प्रश्नोत्तर क्र० - 06 [अथवा]

चातकः पिपासितः म्रियते ।

प्रश्नोत्तर क्र० - 07 [अथवा]

समाय कुललवणैः कण्ठाश्लेषस्य हृदयग्राही आसीत् ।

प्रश्नोत्तर क्र० - 08 [अथवा]

उद्यमेन समाः बन्धुः न अस्ति ।

P.T.O.

B
S
E

8

3

प्रश्न क्र.

प्रश्नोत्तर क्र० - 09

काकचेष्टः विद्यार्थी आर्क्षः दानः मन्यते ।

प्रश्नोत्तर क्र० - 10

पिता पुत्राय बाल्ये विद्याधनं यच्छति ।

प्रश्नोत्तर क्र० - 11 [श्लोक]

“ आलस्यं हि मनुष्याणां शरीरस्थो महान् रिपुः ।
नास्त्युद्यमसमो बन्धुः कृत्वा यं नावसीदति ॥ ”

B
S
E

9

प्रश्न क्र.

प्रश्नोत्तर क्र-12 [शुद्धि:]

(i) मोहनः दुग्धं पिबति। ✓

(iii) श्री गणेशाय नमः। ✓

प्रश्नोत्तर क्र-13 [रिक्तस्थान]

(i) भृशम्

(ii) स्थितप्रज्ञः

(iii) तत्र

(iv) मूषकः

P.T.O.

B
S
E

प्रश्न क्र.

प्रश्नोत्तर क्र० - 14 [घटनाक्रमानुसार]

- (i) अस्ति देशलाख्यो ग्रामः ।
- (ii) तत्र राजसिंहः नाम राजपुत्रः वसति स्म ।
- (iii) बुद्धिमती पुत्रद्वयोपेता पितुर्मृत्म् चलिता ।
- (iv) सा स्वं व्याघ्रं ददर्श ।

प्रश्नोत्तर क्र० - 15 [वाच्यपरिवर्तनम्]

- (i) बालकेन विद्यालयः गम्यते ।
- (ii) छात्रेण पत्रः लिख्यते ।
- (iii) गायकः गीतं गायति ।

प्रश्न क्र.

प्रश्नोत्तर क्र - 16 [प्रश्ननिर्माण]

(i) कः ताम् अपृच्छत् ? ✓

(ii) बुद्धिमती कया पुत्रौ प्रहृतवती ? ✓

प्रश्नोत्तर क्र - 17 [कः, कम् प्रति]

(i) रामः → विदूषकम् प्रति । ✓

(ii) काकः → पिकम् प्रति । ✓

P.O.T.O.

B
S
E

प्रश्न क्र.

प्रश्नोत्तर क्र - 18 [नाट्यांशः]

- (i) कुशलवयोः वंशस्य कर्ता भगवान् महस्त्रदीधितिः ।
- (ii) कुशलवयोः शरीरसन्निवेशः समरूपः आसीत् ।
- (iii) कुशलवयोः गुरुः भगवान् वाल्मीकिः ।

B
S
E

प्रश्नोत्तर क्र - 19 [गद्यांशः]

- (i) कृषकः बलीवदभ्यां क्षेत्रकर्षणं करोति स्म ।
- (ii) तयोः बलीवदयोः एकः शरीरैण दुर्बलः आसीत् ।
- (iii) ऋषभः क्षेत्रे पपात् ।

प्रश्न क्र.

प्रश्नोत्तर क्र०-20

[पद्यांशः]

(i) अत्र जीवितं दुर्वहम् जातम् ।(ii) अनिरां महानगरमध्ये कालायसचक्रम् प्रचलति ।(iii) अत्र जीवितं दुर्वहम् जातम् अतः कविः प्रकृतेः शरणम् इच्छति ।B
S
E

P.T.O.

प्रश्न क्र.

प्रश्नोत्तर क्र - 21 [निबन्धः]

(iV) “कविः कालिदासः”

महाकविः कालिदासः मम प्रियः कविः अस्ति। सः संस्कृतभाषायाः
श्रेष्ठतमः कविः अस्ति। यादृशः रस-प्रवाहः कालिदासस्य काव्येषु
विद्यते तादृशः अन्यत्र नास्ति। सः कविकुल-शिरोमणिः अस्ति।
सः त्रीणि नाटकानि [मालविकाग्निमित्रम्, विक्रमोर्वशीयम्
अभिज्ञानशाकुन्तलम् च] द्वे महाकाव्ये [रघुवंशम् कुमारसम्भवं च]
द्वे गीतकाव्ये [ऋतुसंहारम् मेघदूतम् च] च रचितानि।
कालिदासस्य लोकप्रियता कारणं तस्य प्रसादगुणयुक्ता
ललिता शैली अस्ति। कालिदासः प्रकृतिचित्रणं अतीव रम्यम्।
चरित्रचित्रणे कालिदासः अतीव पटुः अस्ति।

कालिदासः महाराज विक्रमादित्यस्य समाकविः आसीत्।
अनुमीयते यत्तस्य जन्मभूमिः उज्जयिनी आसीत्। मेघदूते
उज्जयिन्याः भव्यं वर्णनं विद्यते। कालिदासस्य काव्येषु
कृत्रिमताया आभावः अस्ति। कालिदासस्य उपमा अपूर्वाः। अतः
साधूच्यते - ‘उपमा कालिदासस्य’।

प्रश्न क्र.

प्रश्नोत्तर क्र० - 22 [अपठितगद्यांशः]

(i) दयानन्दस्य जन्मनाम मूलशङ्करः आसीत्।(ii) दयानन्दः चिरोपेक्षित वेदानां प्रचारम् अकरोत्।(iii) महर्षि दयानन्दः आर्यसमाजस्य स्थापनां कृतवान्।(iv) महर्षि दयानन्दः सत्यस्य, दैर्घ्यस्य, ब्रह्मचर्यस्य च मूर्ति आसीत्।

P.T.O.

B
S
E

प्रश्न क्र.

प्रश्नोत्तर क्र. - 23 [पत्र]

सैवायाम्

श्रीमान् प्राचार्य महोदयः

ग्लोरियसः पब्लिकः विद्यालयः निवासः

जिलाः - सिंगरौलीः [म.प्र.] ।

विषयः - अवकाशप्राप्तये निवेदनम् ।

महोदयः,

सविनयं निवेदनम् अस्ति कृतम् अहम् शिरोवेदनया पीडितः

अस्मि । स्तस्मात्कारणात् अद्य विद्यालयं आगन्तुमसमर्थः अस्मिः ।

अतः द्विनवयस्य अवकाशं प्रदाय अनुग्रहं कुर्वन्तु भवन्तः ।

धन्यवादा

दिनांकः - 06/03/2025

भवदीया शिष्या

प्रज्ञा जायसवाल

वर्षा - 10

वर्गः - ब